

Bijlagen

Bijlage I: Definities en toelichtingen

Bijlage II: Voorbeelden gewasbeschermingsplannen

Bijlage III: Bewonersenquête zwerfafval en hondenpoep

Bijlage IV: Voorbeeld milieubeleidsverklaring

Bijlage V: Gladheidsbestrijding

- voorbeeld van een onderhoudsplan
- samenstellingseisen dooimiddelen

SMK

Bijlage I Definities en toelichtingen

1. Verhardingen

1.1 Typen verhardingen:

a. Gesloten verhardingen,

Gesloten verhardingen bestaan uit verharding van ter plekke aangebracht aanvankelijk plastisch materiaal. Deze verharding kent geen voegen.

Bv. asfalt, beton.

b. Halfopen verhardingen

Onder halfopen verhardingen vallen voornamelijk de elementverhardingen. Verhardingen bestaande uit losse elementen die geordend zijn aangebracht. Tussen de elementen bevinden zich voegen die meer of minder waterdoorlatend kunnen zijn.

Bv. trottoirtegels, straatstenen. ZOAB (Zeer Open Asfalt Beton) wordt ook tot deze categorie gerekend.

c. Open verhardingen

Open verhardingen bestaan uit gestorte materialen of materialen met hygroscopisch karakter.

Bv. grind, zand, gravel, schelpen, slakken, puin, webromix of grasbetontegels en grasbetonstenen met open gaten.

1.2 Werkeenheid

Registraties dienen per werkeenheid beschikbaar te zijn. Er worden twee typen werkeenheden onderscheiden:

Enkelvoudige werkeenheden: Bij een enkelvoudige werkeenheid is het project (een bestek of werkopdracht van één terreineigenaar of opdrachtgever) de werkeenheid. Het gaat hier vooral om grote opdrachten voor gemeenten, provincies en industrieën e.d. De bovengrens ligt op 50 ha halfopen verhardingen per project, er is geen ondergrens qua areaal.

Samengestelde werkeenheden: Bij kleine projecten is er sprake van werkopdrachten waarbij per opdracht het areaal halfopen verhardingen minder dan 1 ha is. Het gaat hier vooral om kleine opdrachten voor bedrijven en particulieren. Het kan ook gaan om een opdracht voor bijvoorbeeld een grote onderneming met veel losse vestigingen in Nederland die per stuk een klein areaal halfopen verhardingen hebben. De milieucoördinator of gedelegeerd persoon mag meerdere kleinere terreinen (< 1 ha) samenvoegen tot een grote werkeenheid van maximaal 25 ha halfopen verhardingen. Het moet aantoonbaar zijn dat aansturing van het werk op al deze locaties en registratie daarvan centraal plaatsvindt.

De registratieverplichtingen per werkeenheid staan in het onderdeel 2 Registratie van dit certificatieschema.

1.3 Werkdag

Een werkdag is een dag waarop onkruidbeheer in een werkeenheid wordt uitgevoerd.

1.4 Moeilijk bereikbare plaats

Moeilijk bereikbare plaatsen zijn plaatsen binnen een werkeenheid waar men met 'op een voertuig gemonteerde toedieningapparatuur van glyfosaat' (zie methodentabel) niet of moeilijk bij kan, bijvoorbeeld direct naast obstakels als lantaarnpalen, verkeersborden en straatmeubilair, onder geparkeerde voertuigen, direct naast muren of afrasteringen grenzend aan verhardingen, of bij ongelijk liggende verhardingen en goten. Van deze uitzonderingregel kan gebruikt gemaakt worden als men met het voertuig (vierwielige quad, kleine tractor of vergelijkbaar) logischerwijs niet of moeilijk naar of over het betreffende verhardingdeel kan rijden. Belangrijk hierbij is wel dat op deze plaatsen selectief en terughoudend gespoten wordt met spuitlans omdat anders het gebruiksmaximum wordt overschreden. Voor toegestane technieken op moeilijk bereikbare plaatsen, zie bijgevoegde tabel onder 6.

1.5 Weervoorspellingen en adviessystemen

De weervoorspellingen die gebruikt en geregistreerd worden dienen van toepassing te zijn op de werkeenheid. Ze dienen afkomstig te zijn van KNMI, Meteoconsult of weerbedrijf met vergelijkbare kwaliteit mits erkend door het College van Deskundigen van SMK. Van belang erbij is dat de voorspellingen van kans op neerslag (%), de hoeveelheid neerslag (mm) en windsnelheid gedocumenteerd worden per werkeenheid in relatie tot momenten van werkzaamheden en minimaal 24 uur vooruit. Als voorbeeld wordt een DOB-weerfax bijgevoegd.

Weersverwachting en spuitomstandigheden vandaag (Vry 29 jun):

Datum	uur	29 jun	0	3	6	9	12	15	18	21
Temperatuur 1,50 m.	°C	14	13	13	12	13	15	15	15	15
Temperatuur 0,10 m.	°C	13	12	11	13	17	19	18	15	15
Bladnat	/uur	●●●	●●●	●●●	●●○	○○○	●●●	●●●	●●●	●●●
Neerslaghoeveelheid	mm	0	0	0	0	0,2	0,7	1	1,4	1,4
Neerslagkans	%	0	10	10	10	30	70	80	80	80
Windrichting		ZZW	ZZW	ZZW	ZZW	ZZW	ZW	ZW	ZW	ZW
Windsnelheid	m/s	2	3	4	4	6	6	6	6	5
Wierking Roundup		0	-	++	++	++	++	++	++	0
Wind criterium		+	-	0	0	-	-	-	-	0
DOB criterium		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dosering (% oplossing)		-	-	-	-	-	-	-	-	-

Bladnat: ● nat ○ droog Dosering: concentratie gebaseerd op spuitvolume van 110 liter/ha
 DOB criterium: niet spuiten als binnen 24 uur na bespuiting een neerslagkans > 40% en neerslaghoeveelheid > 1 mm
 Zie www.dob-verhardingen.nl voor meer informatie

Weersverwachting en spuitomstandigheden morgen (Zat 30 jun):

Datum	uur	30 jun	0	3	6	9	12	15	18	21
Temperatuur 1,50 m.	°C	14	13	13	14	17	18	19	18	18
Temperatuur 0,10 m.	°C	13	13	12	14	19	21	21	18	18
Bladnat	/uur	●●●	●●●	●●●	●●●	○○○	○○○	○○○	○○○	○○○
Neerslaghoeveelheid	mm	1,2	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Neerslagkans	%	60	40	30	20	20	30	30	20	20
Windrichting		ZW	ZW	ZW	ZW	WZW	WZW	WZW	ZW	ZW
Windsnelheid	m/s	4	4	4	4	4	5	4	4	2
Wierking Roundup		-	-	+	++	++	++	++	+	+
Wind criterium		0	0	0	0	0	0	0	0	+
DOB criterium		-	-	+	+	+	+	+	+	-
Dosering (% oplossing)		-	2,00	1,76	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	-

REGIONAAL WEEROVERZICHT
 Vandaag is het bewolkt en tegen het einde van de ochtend gaat het vanuit het westen regenen. Vanmiddag regent het soms wat harder. Het wordt 17 à 18 graden bij een matige tot vrij krachtige zuidwestenwind. Vanavond wordt het buig, maar geleidelijk ook droger. In de tweede helft van de nacht wordt het droog en klaart het ook op. Het koelt af tot 12 à 13 graden.

LANGE TERMJN VERWACHTING
 Morgen zijn er vooral in het noorden opklaringen, terwijl in het zuiden de bewolking overheerst. Sommige plaatsen zien geen zon. In de middag is er zeer lokale kans op een spat regen in het westen. 's Middags raakt het ook overal bewolkt en in de avond kan op meer plaatsen, vooral in het noorden, een buijje vallen. De wind is zuidwest en matig tot vrij krachtig bij 18 tot 21 graden. Veel meer buien zijn er zondag. De ochtend begint droog met ook wat zon, maar 's middags regent het flink. Lokaal kan een donderslag worden gehoord. Het wordt drukkend warm met 20 tot 24 graden. Maandag en dinsdag worden frisser maar ook nat met talrijke buien.

Het is aan te bevelen om gebruik van glyfosaat te optimaliseren (minimaliseren) in relatie tot weer en onkruidsoorten d.m.v. een adviessysteem. Toepassing van een dergelijk systeem is lastig te registreren en te auditen. Hierop zit dan ook geen administratieve audit in dit certificaat. Bij fysieke audits kan de uitvoerder gevraagd worden hoe de dosering op de lokale situatie wordt afgestemd. De DOB-weerfax is een voorbeeld van een adviessysteem voor optimalisatie van dosering van glyfosaat op verhardingen. Een ander erkend systeem is het programma GEWIS van Opticrop bv.

1.6 Toelichting op toedieningstechnieken en criteria

In de tabel op de volgende pagina staat weergegeven welke apparatuur voor de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen gebruikt kunnen worden conform WG/GA van middelen op basis van glyfosaat.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen voertuiggedragen apparatuur en handgedragen toedieningsapparatuur voor moeilijk bereikbare plaatsen. Bij voertuiggedragen apparatuur is selectieve inzet d.m.v. sensoren of vergelijkbaar vereist. De toepassingscriteria zijn gedifferentieerd per type apparatuur voor de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen op basis selectiviteit. Apparatuur die minder middel naast het onkruid op de straat terecht doet komen, hebben minder inperkingen qua inzetbaarheid.

1.7 Hulpstoffen

Er zijn hulpstoffen die soms in combinatie met een middel op basis van glyfosaat een beter effect op het onkruid geven. Hulpstoffen mogen wettelijk alleen in combinatie met middelen op basis van glyfosaat worden toegepast als ze door Ctgb in combinatie met het middel beoordeeld en toegelaten zijn. Vooralnog is dit voor nagenoeg alle thans bekende hulpstoffen niet het geval. Zie voor toegelaten hulpstoffen www.ctgb.nl.

Methodentabel gebruik middelen op basis van glyfosaat op verhardingen

Omschrijving	Merk en modelnamen	Toepassingscriteria ³⁾ (zie ook certificatieschema)
Voertuiggedragen apparatuur		
Standaard sensorgestuurde spuiten	Weed IT, Greenseeker, Selectspray of vergelijkbaar ¹⁾	Inzetbaar als 24 uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 % is.
Innovatieve sensorgestuurde spuiten	Weed IT model 2006 MKII of vergelijkbaar ²⁾	Inzetbaar als 15 uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 % is
Onkruidbestrijkers	Greentouch, Rotofix, of vergelijkbaar	Inzetbaar als 6 uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 % is en inzetbaar op bepaalde spuitvrije zones
Schijfvernevelaars op spuitboom	Mankar 50/110EL Selekt en Varimant aanbouw-modellen, Agricult LaagVolume-Spuit of vergelijkbaar	Inzetbaar mits selectief toegepast en als 24 uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 % is
Handgedragen apparatuur (moeilijk bereikbare plaatsen)		
Spuitlans gekoppeld aan rugbus of reservoir op een voertuig	Diversen	Inzetbaar als 24 uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 % is.
Handgedragen schijfvernevelaar	Micro Mantra, Mini Mantra en Mini Mantra Plus, OnkruidLans of vergelijkbaar	Inzetbaar als 24 uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 % is.
Aanstipapparatuur en	Selector, Selectielans,	Inzetbaar als 6 uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 % is en

strijkers	handgedragen strijkapparatuur of vergelijkbaar	inzetbaar op bepaalde spuitvrije zones
-----------	--	--

- 1) Sensorgestuurde spuiten waarvan de selectiviteit overeenkomt met een breedte per sensordop van 20-25 cm (toelichting; zie rapport bij dit schema van Kempenaar & Riemens (2008) of www.dob-verhardingen.nl).
- 2) Sensorgestuurde spuiten met verbeterde selectiviteit (breedte per sensor-spuitspuitdop 8 cm).
- 3) Het hoeveelheidscriterium van 1 mm wordt niet gedifferentieerd per techniek.

1.8 Locaties drinkwaterinnamepunten

Glyfosaat mag niet op verhardingen worden gespoten als de verharding in de buurt van een innamepunt van oppervlaktewater ligt dat gebruikt wordt voor drinkwaterwinning. Voor de exacte criteria (10 of 1 km beschermingszone) wordt naar de tekst van dit certificatieschema verwezen. Voor de ligging van innamepunten binnen Nederland wordt verwezen naar onderstaande figuur. Specifieke informatie over deze locaties en beschermingszones staat op de recent gepubliceerde website www.helpdeskwater.nl.

1.9 Definitie insteek:

De insteek is het begin van het talud, daar waar het horizontale vlak van het maaiveld overgaat in de helling naar het oppervlaktewater. De spuitvrije zone is de horizontale strook van 1 meter breed vanaf de insteek.

1.10 Toolboxmeetings

De toolboxmeetings zijn intern of extern georganiseerde bijeenkomsten waarin de laatste ontwikkelingen op het gebied van toepassing glyfosaat/barometer duurzaam terreinbeheer aan de orde komen.

2. Groen

2.1 Typen groen:

a. **Bos**

Grootschalig beplantingsysteem, bestaande uit al dan niet aangeplante gebiedseigen boomsoorten. De aangeplante bomen kunnen in los of vast verband zijn geplant. Bij een volwassen bos is sprake van meerdere plantenetages.

b. **Terreinen met bomen**

Solitair of in (groeps)verband aangeplante bomen, niet deel uitmakend van bos of bosplantsoen. De bomen kunnen zijn geplant langs wegen, lanen en straten, in (stads)parken en in andere beheergroepen van openbaar groen.

c. **Bosplantsoen**

Bosplantsoen bestaat uit, vaak in verband geplante, boom- en struikvormige gebiedseigen houtige beplantingen. De beplanting wordt meestal als twee- of driejarige zaailing aangebracht. Het terreintype bosplantsoen varieert van smalle, vaak intensiever onderhouden beplantingstroken langs bijvoorbeeld wegen, sportvelden, industrieterreinen, tot grootschaliger, zeer extensief onderhouden objecten in de stadsrand.

d. **Terreinen met hagen en heesters**

Hagen bestaan uit lintvormige, regelmatig teruggesnoeide, vaak gebiedseigen, houtige beplanting. De beplanting kan dienen als afscheiding of als camouflage. Ook windhagen (of windschermen) vallen onder losse hagen.

Heesterbeplantingen bestaan uit al dan niet gebiedseigen soorten of cultivars. Heesterbeplantingen worden doorgaans aangebracht vanwege de sierwaarde van de gebruikte materialen. In stadsranden en op andere extensiever onderhouden locaties kunnen heestervakken het karakter hebben van bosplantsoen. Ook 'gewone', regelmatig geknipte hagen worden tot heesters gerekend. Een bijzondere categorie zijn de bodembedekkende heesters. Deze worden in vakverband geplant, waar lagere aanplant gewenst is.

e. **Ruw gras, ruigten**

Ruw gras heeft een maaifrequentie van maximaal vijf keer per jaar. Tot ruw gras worden ook gerekend plukweiden en extensief onderhouden bermen. Het betreft hier niet landbouwgronden. Landbouwgronden vallen niet onder de BDT.

Ruigten bestaan uit voornamelijk kruidachtige en soms struikvormige houtachtige vegetatie.

f. **Plantenperken**

Perken bestaan uit kruidachtige éénjarige of meerjarige siergewassen. In de openbare ruimte zijn perken beplant met één- of meerjarige bolgewassen, éénjarige seizoengebonden planten of vaste planten. De functie is alleen gericht op de sierwaarde van de beplanting.

g. **Oevers**

Onder de oever wordt verstaan de overgang van land naar water. Het gaat om de insteek + 1 meter uit de insteek. Bij natuurvriendelijke oevers (hier is niet altijd insteek) de volledige oever. Bij dijken, alleen dat deel van de dijk dat doorloopt direct van de insteek van water, of binnen 1 meter van de insteek van oever daarvan. Bij primaire keringen, die in de praktijk blootgesteld kunnen worden aan water (winterdijken rivieren, zeedijken) het gehele deel aan de zijde van het rivier- of buitenwater.

h. **Gazons**

Onder gazons vallen de grasvegetaties die vaker dan vijf keer per jaar worden gemaaid. In de praktijk is de maaifrequentie afgestemd op de mogelijkheid om het maaisel te laten liggen, zonder dat dit tot verstikking van de grasmat leidt.

i. Sport- en speel(gras)velden

Sport- en speelgrasvelden bevinden zich zowel op afgesloten sportlocaties als in de openbare ruimte. In de regel worden speelgrasvelden beheerd als gazons en sportgrasvelden volgens een beheerplan gericht op hoge kwaliteit van de grasmat.

j. Natuurterreinen

Begroeiing met een belangrijke natuurwaarde die primair met dit doel wordt aangelegd en/of beheerd. Bijv. hoogveen, heide, natuurbossen, etc. Ook andere groenelementen kunnen een onderdeel vormen van natuurterreinen.

3. Residumonster

3.1 Residumonsters

Het te bemonsteren materiaal is blad omdat daarop de meeste middelen zijn terug te vinden. In het groen kunnen in bepaalde gevallen ook grondmonsters worden genomen.

Voor het residu onderzoek dient de certificatie-instelling een contract af te sluiten met een, voor de betreffende test (GCMS/LCMS), ISO 17025 geaccrediteerd laboratorium. Het laboratorium schrijft de monstergrootte per product per test voor. Het voorschrift dient te worden gehanteerd door de certificatie instelling (of een andere ISO 7025 geaccrediteerde bemonsterende instantie).

De werkwijze voor de residucontrole is als volgt:

- De monsternemer trekt twee aselechte monsters, monster a en b.
- Deze monsters worden zo mogelijk verspreid over het terrein getrokken.
- Per monster (a en b) wordt op een formulier aangegeven welke locaties van het terrein bemonsterd zijn.
- Dit formulier wordt door de auditor en de desbetreffende vertegenwoordiger van de certificaathouder voor akkoord ondertekend.
- De monsters dienen gekoeld te worden getransporteerd en binnen 1 dag na monsternamen op het laboratorium te worden aangeleverd.
- Monster a wordt door het laboratorium getest. Monster b wordt bewaard in de vriezer (-30°C) en kan bij calamiteiten desgewenst worden ingezet.
- Monster b wordt voor een periode van 6 maanden bewaard.
- Bij geconstateerde overschrijdingen wordt dit verlengd tot een termijn van 2 jaar.
- Het laboratorium stuurt de uitslagen van de test naar de certificatie-instellingen.
- De certificatie-instellingen koppelen het resultaat terug aan de certificaathouder, van alle geanalyseerde stoffen.
- Bij een foutieve uitslag of twijfel dient monster b getest te worden.
- Mocht dit resultaat ook in twijfel getrokken worden dan moet een heel nieuw monster worden genomen.
- In het geval van overschrijdingen net boven de detectiegrens is het raadzaam op korte termijn een nieuw monster te nemen en daarop de uitslag te baseren.

Bijlage II Voorbeelden Gewasbeschermingsplannen

In het kader van de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden moeten organisaties die gebruik maken van gewasbeschermingsmiddelen en/of biociden een gewasbeschermingsplan hebben. Het Ministerie van EZ laat vrij hoe dit plan eruit moet zien, maar er moeten in het plan wel een aantal geïntegreerde maatregelen aan bod komen. Het gewasbeschermingsplan geeft per toepassingsgebied (bijv. verhardingen, openbaar groen, sportvelden) invulling aan de punten die betrekking hebben op een geïntegreerde gewasbescherming. Het plan gaat in op onkruiden/ziekten/plagen die redelijkerwijs kunnen voorkomen.

1. Onkruidbestrijding op verhardingen:

Onderwerp	Gewasbeschermingsplan Verhardingen
Preventie Ter voorkoming van onkruidgroei op verhardingen worden voor minimaal de navolgende activiteiten in de planning (het gewasbeschermingsplan) beschreven:	
☒ Veegbeheer	
☒ Onderhoud	
☒ Omvorming	
☒ Obstakels	
☒ Onkruidwerende materialen	
Noodzaak onkruidbestrijding De noodzaak tot onkruidbestrijding wordt in het gewasbeschermingsplan beschreven:	

Van welke (beeld)kwaliteit van onkruidbestrijding wordt nagestreefd en hoe wordt dat gemonitord. (dit kan bijv. worden bepaald m.b.v. de standaard CROW beoordelingssystematiek). Wat is de verwachte onkruiddruk.
Indien de (beeld)kwaliteit minder is/wordt dan gewenst, wordt overgegaan tot onkruidbestrijding.

Onkruidbestrijding

Indien aanwezig kunnen het gewasbeschermingsplan en resultaten van het voorafgaande jaar als uitgangpunt dienen voor het actuele gewasbeschermingsplan

Type verharding half-open verharding

open verharding

gesloten verharding

Uitzonderingslocaties Bijv. verbodslocaties onkruidbestrijdingsmiddel(len) i.v.m. afspoeling oppervlakte water

Bijv. Uitzonderingslocaties ivm veiligheid

Niet-chemisch/Chemisch

Aantal toepassing
Toepassingmethode (apparatuur/methode)
Oppervlakte

Bij chemische toepassing
Middelgebruik per ha (middelnaam/dosering (kg actieve stof)/ha). Totaal gebruik onkruidbestrijdingsmiddel(len) in kg ws per verhardingstype ha per werkeenheid per jaar.

Niet-chemisch/Chemisch

Aantal toepassing
Toepassingmethode (apparatuur/methode)
Oppervlakte

Bij chemische toepassing
Middelgebruik per ha (middelnaam/dosering (kg actieve stof)/ha). Totaal gebruik onkruidbestrijdingsmiddel(len) in kg ws per verhardingstype ha per werkeenheid per jaar.

Naam

Handtekening

Datum

2. Groene terreinen:

Let op:

Onderstaand voorbeeld gewasbeschermingsplan is ontwikkeld door PRI als leidraad voor het opstellen van een gewasbeschermingsplan voor groene terreinen. Dit voorbeeld geeft inzicht in de onderwerpen die aan de orde komen in een gewasbeschermingsplan maar niet alle in dit voorbeeld genoemde onderwerpen zijn relevant voor de barometer. Voor de niveaus zilver en goud mogen alleen in uitzonderingssituaties gewasbeschermingsmiddelen op groene terreinen worden toegepast (zie criterium 5.4.1.2). Voor deze situaties dient het gewasbeschermingsplan te worden opgesteld. In criterium 5.4.1.2 worden soms per uitzonderingssituatie aanvullende eisen gesteld, die tevens in het gewasbeschermingsplan moeten worden verwerkt.

Gewasbeschermingsplan groene terreinen (voorbeeld ontwikkeld door PRI)

Stap 1: Vragen ter voorbereiding van het opstellen van het plan

Om welke toepassingsgebieden / locaties gaat het binnen de organisatie: openbaar groen, sportvelden? Voeg eventueel toepassingsgebieden bij elkaar die qua gewasbeschermingstrategie met elkaar overeenkomen. Bepaal voor uzelf welke ziekten/plagen/onkruiden er in het plan aan bod moeten komen. *(let op: voor de niveaus zilver en goud zijn de uitzonderingssituaties waarbij gewasbeschermingsmiddelen mogen worden toegepast gedefinieerd in criterium 5.4.1.2)*

Stap 2: Het invullen van het gewasbeschermingsplan

Ga per toepassingsgebied of combinatie van toepassingsgebieden zoals onder stap 1 is bepaald de volgende 13 punten na.

Preventie

Punt 1: Grondgebonden ziekten en plagen

Hier kunt u aangeven welke ziektes, plagen en onkruiden u verwacht. Iedere grondsoort heeft zijn eigen specifieke fytosanitaire problemen. Het is van belang dat grondgebonden ziekten, plagen en onkruiden inzichtelijk gemaakt worden in het gewasbeschermingsplan. Het is niet nodig een opsomming te geven van alle grondgebonden ziekten en plagen, maar juist die die door de combinatie van grondsoort en beplanting hier te verwachten zijn. Ervaring vanuit voorgaande jaren speelt hierin een belangrijke rol.

Punt 2: Goed uitgangsmateriaal

Hier kunt u aangeven dat u gebruik gaat maken van gecertificeerd en ziekten- en plaagvrij uitgangsmateriaal.

Punt 3: Voorkeur minder gevoelige soorten

Hierbij kunt u een onderbouwde keuze maken in minder gevoelige soorten tegen de voor u geldende ziekten/plagen.

Punt 4: Treffen van bedrijfshygiënische maatregelen

Hier kunt u vermelden dat u afvalhopen met aangetaste gewasresten afdekt, verwijdert of vernietigt. Ook kunt u uw gereedschap en machines reinigen en/of ontsmetten vóór en ná grond- of gewasbehandeling. Denk bv aan verwerking van houtsnippers ed.

Punt 5: Overige preventieve maatregelen

Andere preventieve maatregelen, zoals omvorming, toepassing bodembedekking/bedekkers, etc.

Punt 6: Bodem

Een goede bodemkwaliteit en diversiteit van bodemorganismen kan in belangrijke mate bijdragen aan het tegengaan van ziekten en plagen en daarmee aan het voorkomen of terugdringen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Door een juiste grondbewerking en bemesting is dit te optimaliseren en is het uitbreken van ziektes te verminderen.

Noodzaak Bestrijding

Punt 7: Uitvoeren van gewasinspecties

Het uitvoeren van gewasinspecties is een wezenlijk onderdeel van principes van de geïntegreerde gewasbescherming zodat ziekten en plagen vroegtijdig kunnen worden gesignaleerd en maatregelen kunnen worden getroffen. In het gewasbeschermingsplan geeft u aan op welke wijze u hieraan invulling geeft. Het gaat daarbij vooral om het aangeven van de methoden en middelen die bij de gewasinspectie zullen worden gehanteerd, zoals vangplaten, weerpalen en schadedrempels.

Punt 8: Niet Chemische Bestrijding, Inzetten en in stand houden van natuurlijke ziekten- en plaagbestrijders

Hier kunt u aangeven dat u bijvoorbeeld gebruik maakt van natuurlijke vijanden. Voorbeeld: biologische bestrijding Eikenprocessierups

Punt 9: Niet Chemische Bestrijding, Toepassen van mechanische of andere vorm van onkruidbestrijding

In het groen zijn mechanische of andere vormen van onkruidbestrijding, zoals thermische methoden of bodembedekking, een alternatief voor chemische gewasbescherming. Het is van belang dat u in het gewasbeschermingsplan aangeeft op welke wijze mechanische onkruidbestrijding wordt toegepast.

Punt 10: Chemische Bestrijding, Zaad-, plant- en pootgoed behandeling

Voorzover het toepassen van chemische gewasbeschermingsmiddelen niet kan worden vermeden, besteedt u aandacht aan de keuze daarvan in het gewasbeschermingsplan. Daarbij geldt als uitgangspunt het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen met een zo gering mogelijke milieubelasting. Middelen die werken op basis van een zaadbehandeling hebben vanuit preventief oogpunt de voorkeur boven middelen die uitgaan van gewasbehandeling. Hetzelfde geldt voor middelen die worden toegediend via plant- of pootgoedbehandeling of via stekbehandeling.

Punt 11: Chemische Bestrijding, Rekening houden met milieubelasting, selectiviteit en arbeidsveiligheid van de toepasser

In het gewasbeschermingsplan dient u aan te geven op welke wijze u, indien noodzakelijkerwijs chemische gewasbeschermingsmiddelen moet worden ingezet, bij de keuze voor het betrokken middel rekening houdt met de milieueigenschappen en de selectiviteit van de beschikbare middelen, alsmede met de gevolgen daarvan voor de arbeidsbescherming. Zo worden chemische middelen met een brede werking pas ingezet zodra de middelen met een smallere werking niet toereikend zijn gebleken of om andere redenen niet kunnen worden

ingezet. Een ander uitgangspunt is dat in het laatste geval wordt gekozen voor het meest gunstige middel voor zowel arbeidsomstandigheden als milieu.

Punt 12: Chemische Bestrijding, Pleksgewijs toedienen van GBM

U geeft in het gewasbeschermingsplan aan op welke wijze invulling zal worden gegeven aan zaken als pleksgewijze toediening van chemische gewasbeschermingsmiddelen.

Punt 13: Chemische Bestrijding, LDS toepassing bij onkruidbestrijding

U geeft in gewasbeschermingsplan aan op welke wijze invulling zal worden gegeven aan zaken als het toedienen van lage-doseringssystemen bij het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen.

Bijlage III Bewonersenquête zwerfafval en hondenpoep

Voor het bestrijden van overlast door zowel hondenpoep als zwerfafval dient een bewonersenquête te worden afgenomen. Deze bewonersenquête dient binnen drie maanden na het verkrijgen van het certificaat te zijn uitgevoerd. Het is toegestaan om de enquête over hondenpoep en zwerfafval samen te voegen tot één enquête, mits beide onderwerpen afzonderlijk worden behandeld.

Voor de bewonersenquête geldt minimaal het volgende:

- Het aantal respondenten van de bewonersenquête in een gemeente is minimaal 0,5% van het aantal inwoners met een minimum van 50 respondenten.
- De deelnemers aan de bewonersenquête dienen willekeurig te worden geselecteerd.
- De eerste bewonersenquête geldt als een nulmeting.
- In de bewonersenquête is het voor de respondenten mogelijk om de bestrijding van hondenpoep en zwerfafval te beoordelen op minimaal voldoende, onvoldoende en zwak (bijvoorbeeld door middel van cijfers).

In deze enquête zijn minimaal onderstaande vragen opgenomen:

- Bent u op de hoogte van het hondenbeleid van de gemeente
- Is het duidelijk waar honden mogen worden uitgelaten en los mogen spelen?
- Is het duidelijk op welke plaatsen honden niet mogen worden uitgelaten?
- Is het duidelijk waar een opruimplicht geldt en waar niet?
- Zijn er voldoende plaatsen om honden hun behoefte te kunnen laten doen?
- Zijn er voldoende plaatsen om honden los te kunnen laten lopen?
- Zijn er voldoende afvalbakken om ontlasting van honden weg te kunnen gooien?
- Staan deze afvalbakken op de goede plaatsen?
- Worden de uitlaatstroken en afvalbakken voldoende schoongehouden?
- Zijn er plaatsen waar overlast door ontlasting van honden wordt ondervonden?
- Op welke terreinen/plaatsen komt deze overlast voor en met welke frequentie?
- Wordt de overlast veroorzaakt door aanwijsbare hondenbezitters?
- Wordt de overlast veroorzaakt door gebrek aan voldoende uitlaatmogelijkheden ter plaatse?

Op basis van de nulmeting (eerste bewonersenquête) worden de volgende acties ondernomen:

- Bij een voldoende voor zowel het onderdeel zwerfafval als hondenpoep wordt na twee jaar een herhaling van de bewonersenquête uitgevoerd. Bij een onvoldoende dient de bewonersenquête na een jaar te worden herhaald (voor het desbetreffende onderdeel) en dient actie te worden ondernomen.

Voor de herhaling van de bewonersenquête geldt:

- Bij een betere, gelijke of maximaal 10% lagere beoordeling dan de nulmeting wordt er na twee jaar opnieuw een bewonersenquête uitgevoerd (mits resultaat voldoende) Bij een gemiddelde onvoldoende of een beoordeling die meer dan 10% lager is dan de vorige beoordeling dient de certificaathouder actie te ondernemen en na een jaar opnieuw een bewonersenquête uit te voeren.

Indien er actie moet worden ondernomen in de bestrijding van zwerfafval en/of hondenpoep, dient de certificaathouder te bewijzen dat binnen 6 maanden na de uitkomst van de bewonersenquête maatregelen zijn uitgevoerd om de hinder door zwerfafval en/of hondenpoep terug te dringen.

- Voor zwerfafvalbestrijding moeten minimaal twee van de volgende maatregelen worden ondernomen;
 - i) de inzet van de inspectie op zwerfafval vergroten,
 - ii) het aantal afvalbakken vergroten,
 - iii) het definiëren van probleemgebieden en in de probleemgebieden gericht actie ondernemen
 - iv) een vergroting van het aantal processen verbaal.

- Voor hondenpoepbestrijding moeten minimaal twee van de volgende maatregelen worden ondernomen;
 - i) de inzet van de hondeninspecteur vergroten,
 - ii) het aantal hondenuitlaatplaatsen¹ vergroten,
 - iii) het aantal hondenloosloopplaatsen² met hondenpoepcontainers vergroten,
 - iv) een duidelijke bebording met betrekking tot het beleid betreffende het uitlaten van honden
 - v) een vergroting van het aantal processen verbaal.
- vi) het definiëren van probleemgebieden en in de probleemgebieden gericht actie ondernemen.
 - vii) in overleg met de bewoners en gebruikers van de openbare ruimte maken van plan van aanpak om overlast terug te dringen
 - viii) evaluatie en aanpassen hondenbeleid en organiseren informatieavonden

De ondernomen actie wordt geregistreerd als beschreven in eis 2.

De uitgevoerde bewonersenquête(s), de uitwerking van de bewonersenquête(s) en (indien verplicht) de ondernomen maatregelen worden geregistreerd.

Een dorpenoverleg kan als alternatief voor een bewonersenquête of schouw worden geaccordeerd indien aantoonbaar is dat: de in de bewonersenquête onderwerpen aan de orde worden gesteld en de dorpsraden actief klachten van bewoners ten aanzien van zwerfvuil en hondenbeleid inventariseren en in het overleg aan de orde stellen. In de voorbereiding en verslaglegging moeten voorgenoemde aspecten worden aangetoond.

¹ Een hondenuitlaatplaats is een duidelijk afgebakend terrein (bij voorkeur door middel van bebording) waar geen opruimplicht geldt voor de hondenbezitter. Deze locaties moeten voldoende groot zijn en regelmatig worden gereinigd, in verband met infectiegevaar.

² Een hondenloosloopplaats is een duidelijk afgebakend terrein (bij voorkeur door middel van bebording) waar honden los mogen lopen, maar waar wel een opruimplicht geldt voor de hondenbezitter. Er dienen hondenpoepcontainers aanwezig te zijn voor hondenbezitters om de hondenpoep in weg te gooien.

Bijlage IV Voorbeeld milieubeleidsverklaring

Hieronder vindt u een voorbeeld van een milieubeleidsverklaring:

Milieubeleidsverklaring

Gemeente X/ Bedrijf Y beschouwt het zoveel mogelijk ontzien van het milieu ten gevolge van het beheer van (groen en) verhardingen als een belangrijke doelstelling. De beheersing van de milieubelasting en het beperken van de milieurisico's zijn zowel een primaire verantwoordelijkheid van het college van B&W/ management als van iedere betrokken werknemer van Gemeente X/ Bedrijf Y of gedelegeerde uitvoerder.

De zorg voor het milieu is een structureel onderdeel van de bedrijfsdoelstellingen en vertoont hiermee samenhang. Alle betrokken werknemers verplichten zich hun werkzaamheden uit te voeren in overeenstemming met de doelstellingen en het daarbij behorende beleid van Gemeente X/ Bedrijf Y en dit bovendien te beschouwen als een vanzelfsprekende wijze van handelen.

Het beleid van Gemeente X/ Bedrijf Y is om:

Het beheer van (groen en) verhardingen op een dusdanige manier uit te voeren, dat het milieu wordt beschermd of minimaal belast en dat de veiligheid en de gezondheid van haar werknemers, klanten, burgers en of leveranciers wordt gewaarborgd.

Om dit beleid te realiseren neemt Gemeente X/ Bedrijf Y de volgende regels in acht:

- Erkennen van het belang van het milieu.
- Voldoen aan de wetten en voorschriften betreffende milieuaangelegenheden.
- Het bevorderen van betrokkenheid en deskundigheid van de betrokken werknemers (inclusief de gedelegeerde uitvoerders)
- Werknemers verantwoordelijk stellen voor het nakomen van het beleid en hen in staat stellen belemmeringen voor continue verbetering van de milieuprestaties uit de weg te ruimen.
- Het verschaffen van alle relevante informatie betreffende het certificaat aan werknemers.
- Meten van de reductie in milieubelasting en de vermindering van milieurisico door middel van een monitoringsprogramma.

Tenslotte stelt onze gemeente/ ons bedrijf zich ten doel, als uitvloeisel van het beleid, de productie van (rest)afval te minimaliseren en een nadelige invloed op de lucht, het water en de bodem als gevolg van het uitvoeren van de bedrijfsvoering te beperken door middel van een effectief milieuzorgsysteem.

SMK

Bijlage V Gladheidsbestrijding

1. Voorbeeld van een onderhoudsplan

(bron: CROW PUBLICATIE 270, p146/147)

Werkzaamheden

Het te verrichten onderhoud kan bestaan uit de volgende werkzaamheden:

A-beurt (vlootschouw)

Het voorafgaande aan de winterperiode testen en afstellen en zonodig repareren van alle machines en/of vrachtauto's.

B-beurt (winteronderhoud)

Omvat alle werkzaamheden die voor een normaal gebruik van de machines noodzakelijk zijn, zoals doorsmeren. Verder worden alle besturings- en bedieningfuncties op hun goede werking getest en worden de nodige reparaties uitgevoerd voor het opheffen en voorkomen van storingen.

C-beurt (voorjaarsbeurt)

Bestaat uit het grondig reinigen van de machine, het bijwerken van eventuele lakbeschadigingen en het doorsmeren van de diverse smeerpunten.

D-beurt (zomeronderhoud)

Houdt in het proefdraaien van de machine, waarbij de functies getest en alle beweegbare delen in werking gezet worden.

E-beurt (groot jaarlijks onderhoud)

Demontage van de diverse aandrijvingen, vervanging/reparatie van defecte delen, opnieuw afstellen van de machine/installatie en het functietesten van besturingen.

De werkzaamheden worden met de op de frequentielijst aangegeven frequentie uitgevoerd.

FREQUENTIELIJST

	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	mrt
Strooiers	1xC	1xD en 1xE					1xA	(nader in te vullen aantal) x B				
Sneeuwplougen	1xC	1xE					1xA	(nader in te vullen aantal) x B				

De controle en onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd conform de, bij de machine behorende, inspectielijst.

2. Samenstellingeisen dooimiddelen

Samenstellingeisen dooimiddelen, standaard-RAW-systematiek 50.46.01 / 50.46.02.

(bron: CROW Technische bepalingen gladheidsbestrijding)

Wegenzout, dooimiddel vast (50.46.01)

01 Het gehalte NaCl, bepaald overeenkomstig EuSalt/AS 016-2005, dient ten minste 96,0 massaprocenten te bedragen.

02 Het gehalte H₂O, bepaald overeenkomstig ISO 2483, mag maximaal 3,5 massaprocenten bedragen.

03 Het gehalte onoplosbare delen, bepaald overeenkomstig ISO 2479, mag maximaal 2,0 massaprocent bedragen.

04 Het gehalte in water oplosbare zouten, anders dan NaCl, zijnde de restwaarde na aftrekken van de som van de volgens lid 01, 02 en 03 bepaalde

massaprocenten, mag maximaal 2,0 massaprocent bedragen.

05 Wegenzout mag maximaal 3,0 mg/kg Arseen, 0,9 mg/kg Barium, 0,1 mg/kg Cadmium, 0,4 mg/kg Chroom, 0,8 mg/kg Kobalt, 2,0 mg/kg Koper,

0,1 mg/kg Kwik, 3,0 mg/kg Lood, 64 mg/kg Molybdeen, 1,8 mg/kg Nikkel en of 1,5 mg/kg Zink, bepaald overeenkomstig EuSalt/AS 015-2007 opgelost in water pH₄, bevatten.

06 Wegenzout mag maximaal 0,1 mg/kg Kwik, bepaald overeenkomstig EuroChlor Analytical 7 opgelost in water pH₄, bevatten.

07 Aan wegzout dient antiklontermiddel toegevoegd te zijn als Na₄Fe(CN)₆ en/of K₄Fe(CN)₆, met een concentratie van 40-100 mg/kg, uitgedrukt als Fe(CN)₆, of een gelijkwaardig cyanide-vrij antiklontermiddel.

08 De zeeffractie van wegzout kleiner dan 0,16 mm mag ten hoogste 8 massaprocenten bedragen. De zeeffractie groter dan of gelijk aan 5 mm mag ten hoogste 2 massaprocenten bedragen. Langwerpige bestanddelen die door de zeef van 5 mm vallen, mogen niet groter zijn dan 8 mm. Een en ander te bepalen door een zeefanalyse overeenkomstig NEN-EN 933-1 met gebruikmaking van zeven overeenkomstig NEN-2560.

Wegenzout, dooimiddel vloeibaar (50.46.02)

01 Natte component dient te bestaan uit een oplossing in water van 20 tot 23 % (m/m) NaCl, 18 % (m/m) MgCl, 33 % (m/m) CaCl₂, of 16 % (m/m) CaCl₂.

02 Het gehalte aan Arseen, Cadmium, Chroom, Kobalt, Koper, Kwik, Lood, Molybdeen, Nikkel en Zink, gerekend in percentage vaste stof, dient te voldoen aan het bepaalde in artikel 50.46.01 lid 05.

03 Dooimiddel vloeibaar mag maximaal 400 mg/kg Barium, gerekend in percentage vaste stof, bepaald overeenkomstig EuSalt/AS 015-2007 opgelost in water pH₄, bevatten.